

AGS 443 – Tillsatsmaterial för svetsning

Utsänt till: Medlemmarna i AGS 443,
samt för kännedom till: O Björnberg, H
Olsson och B Pekkari

PROTOKOLL

fört vid möte den **26 september 2007** hos Svetskommissionen i Stockholm.

Närvarande:

Lennart Wittung, Esab (ordf)
Mathias Lundin, Svetskommissionen (sekr)
Maria Bergenstråle, Esab
Fred Nicholsson, Elga
Claes-Ove Pettersson, Sandvik

1. Mötets öppnande och godkännande av dagordning

Ordföranden Lennart Wittung öppnade mötet. Maria Bergenstråle hälsades särskilt välkommen till sitt första möte med gruppen.

Dagordningen godkändes.

2. Föregående mötes protokoll (2323/07 från 2007-02-27)

Protokollet genomgicks och följande noterades:

Pkt 7: Belsutades att bekräfta ISO 14174 vid "systematic review" (SR). Men Lennart berättade att man efter detta startat arbetet med en revision för att få ISO-beteckningarna mer användbara.

Protokollet godkändes därmed.

3. ELEKTRODPORTALEN[©] – Vilka ska ha tillträde till portalen (?) samt uppföljning angående CE-märkning av tillsatsmaterial (BSK07)

Mathias förevisade ELEKTRODPORTALEN[©] (www.svets.se/elektrodportalen).

Diskussion om möjlig CE-märkning med beteckning från B-sidan.

Diskussion om gränsdragning för medverkan i portalen. Mathias förevisade en lista med CE-märkta elektroder från Svenska Elektrod. De är medlemmar men inte tillverkare. Alla var överens om att det inte finns några hinder att sätta upp elektroderna i portalen, vilket även Hans Åström, Avesta, antytt. Diskuterades risken att en importör kan "svämma över" portalen med 100-tals produkter.

Beslut: Kravet för medverkan i ELEKTRODPORTALEN[©] formulerades enligt följande:

- 1) Skall vara CE-märkta
- 2) Tillsatsmaterialeverantören skall vara medlem i Svetskommissionen
- 3) Tillräcklig produktinformation på svenska skall finnas tillgängligt via Internet
- 4) Produkterna skall finnas tillgängliga på svenska marknaden

Skall ändras, alla "tillverkare" till "tillverkare/leverantör". Om man vill hänvisa till portalen i text kan detta göras genom att ange www.svets.se/elektrodportalen. För information angående vad "cohabitation standards" är kan man hänvisa till www.svets.se/cohabitation.

Mathias berättade även om den kommande BSK07 där remissen nyligen avslutades. Mathias hade en rad kommentarer, dock inga rörande tillsatsmaterial. Ny text under 9:432 lyder:

För tillsatsmaterial kontrolleras att produkter/förpackning är märkta och identifierbara samt att förpackning är oskadad.

För tillsatsmaterial som inte är CE-märkt produkt bör materialprovning utföras som mottagningskontroll och omfatta hållfasthetsegenskaper, brottförlängning och slagseghet. Provning bör utföras enligt SS-EN 14532-1:2005.

Uppgifter om vilka produkter som är CE-märkta framgår t.ex. av www.svets.se/elektrodportalen.

4. Uppföljning angående "Metric directive", direktiv för användning av enbart det SI-enheter vid märkning av produkter i Europa

Direktivet 80/181/EG antogs 1979 och anger säger att SI-enheter skall användas i Europa och från 1 januari 2010 inga andra "kompletterande" enheter. Men nu diskuteras enligt rapporter att s k "supplementary indications", skall vara fortsatt möjligt även efter 2009. Fortsättning följer.

5. Lägesrapport avseende ISO/TC 44/SC 3 N 681 & 682 (Minutes/resolutions från 9-10 juli)

Nästa möte är den 14-15 januari 2008 hos IIS i Paris. Samtliga nypublicerade standarder och N-numrerade dokument finns tillgängliga på <http://li.sis.se/tk134/ags443> under mapp 06.

Ordföranden rapporterade att det numera är inom ISO som arbetet sker. Flera svenska standarder är redan SS-EN ISO och mer kommer. ISO-standarderna revideras för att sedan kunna implementeras som EN ISO.

Ordförandens sammanställning med status för samtliga projekt **bifogas**. Redovisas delvis under punkt 5.1 och 5.2 nedan.

5.1. *Publicerade standarder, röstningsresultat och resultat av systematic review*

Godkända korrigerandum och tillägg (amendments):

- ISO 14343:2002/Amd1:2006
- ISO 15792-3:2000/Cor1:2006
- ISO 15792-3:2000 Corr1:2006
- ISO 18274:2004 Corr2:2006

Lennart berättade att man kan beställa korrigerandum och tillägg kostnadsfritt på ISOs hemsida.

Pågående omröstningar:

Se punkt 8 till 12 nedan

Systematic review (SR):

Återstår i år ISO 17633, 6848, 17632, 17634:2004 med deadline 2007-12-12. Inga ändringar avseende svaren på dessa jämfört med föregående protokoll.

5.2. *Övriga pågående projekt/Arbetsprogram*

Kommande omröstningar (DIS 5 månader, men FDIS endast 2 månader):

- ISO/DIS 2560 (N 683 & 684). Avvaktar med svar och kommentarer till nästa möte.
- ISO/FDIS 14175 (N 685 & 686). Konstaterades att svenska kommentarer till stor del avvisats.

Beslut: Preliminärt att rösta nej. Mathias stämmer av med Kjell-Arne Persson och Ola Runnerstam på AGA.

- ISO/FDIS 18274 (N 677). USA-kommentarerna är OK. Kan nog inte komma på FDIS eftersom den inte varit på DIS ännu.
- ISO/FDIS 24373 (N 687 & 688). **Beslutade** att rösta ja utan kommentarer.
- AWS FCAW Nickel (N 690). Ett förslag till ny standard diskuterades. Bör omformas till ISO m a p referenser och fogberedning. Man bör även ha slagseghetskrav. Lennart tillskriver Andrew Davis om dessa synpunkter

6. Lägesrapport avseende CEN/TC 121/SC 3 N 794

Nästa möte är den 10 april 2008 hos DIN i Berlin.

Publicerade EN-standarder under CEN/TC 121 Welding finns angivna under

<http://www.cen.eu/CENORM/BusinessDomains/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Standards.asp?param=6103&title=CEN%2FTC+121>

Ordförandens sammanställning med status för samtliga projekt **bifogas**. Redovisas delvis under punkt 6.1 och 6.2 nedan.

6.1. *Publicerade standarder (& cohabitation)*

Följande "cohabitation" har publicerats sedan förra mötet:

- EN ISO 14343:2007 "Trådar för rostfria och värmebeständiga stål"
- EN ISO 16834:"Trådar för höghållfasta"
- EN ISO 18274:2004/AC:2007 "Trådar för nickel"

6.2. *Övriga pågående projekt/Arbetsprogram*

I övrigt samma som för ISO. Se även punkt 11 och 12 nedan.

7. Svenska förslag angående ISO/WD 14343 Tillsatsmaterial för svetsning - Trådelektroder, trådar och stavar för bågs svetsning av rostfria och värmebeständiga stål – Indelning (se underlag cirkulerat 2007-09-03)

Diskuterade cirkulerat underlag. Konstaterade att våra tidigare insända förslag finns med i det liggande standardförslaget.

Beslut: Nya förslaget översätts och kompletteras med förslag till uppdelning av 21 13 3 L och 309LMoD enligt nedan, för att sedan skickas till Damian Kotecki (kopia till Andrew Davis)

A	B	C	Si	Mn	P	S	Cr	Ni	Mo	N	Cu	Nb	Other
21 13 3 L		0,03	0,65	1,0-2,5	0,03	0,03	19,0-22,0	12,0-14,0	2,8-3,3	-	0,5	-	-
	309LMoD	0,03	0,65	1,0-2,5	0,03	0,03	19,0-22,0	12,0-14,0	2,3-3,3	-	0,5	-	-

8. Svenskt svar på remiss för EN ISO 24034:2005/prA1 Tillsatsmaterial för svetsning - Trådar och stavar för smältsvetsning av titan och titanlegeringar - Indelning TILLÄGG 1: Motsvarande nationell indelning (se utsänd Remiss 5427)

Beslut: Vi röstar ja utan kommentarer på förslaget.

9. Svenskt svar på remiss för prEN ISO 14172 Tillsatsmaterial för svetsning - Belagda elektroder för manuell metallbågs svetsning av nickel och nickellegeringar – Indelning (se utsänd Remiss 5427)

Beslut: Vi röstar ja utan kommentarer på förslaget.

10. Svenskt svar på remiss för ISO/DIS 26304 Tillsatsmaterial för svetsning - Tråd- och rörelektroder och elektrod/pulver-kombinationer för pulverbågsvetsning av höghållfasta stål - Indelning (cirkuleras inom kort)

A-sidan identisk med EN 14295.

Beslut: Vi röstar ja utan kommentarer på förslaget.

11. Svenskt svar på slutomröstning för prEN ISO 21952 Tillsatsmaterial för svetsning - Trådelektroder, trådar, stavar och svetsgods för gasbågsvetsning av varmhållfasta stål - Indelning (cirkuleras inom kort)

A-sidan identisk med delar av EN 12070. Nu ingår även mekaniska egenskaper för helsvetsgods vilket är en klar förbättring.

Beslut: Vi röstar ja utan kommentarer på denna slutomröstning.

12. Svenskt svar på slutomröstning för prEN ISO 24598 Tillsatsmaterial för svetsning - Trådelektroder, rörelektroder and elektrod/pulver-kombinationer för pulverbågsvetsning av varmhållfasta stål – Indelning (cirkuleras inom kort)

A-sidan identisk med "övriga" delar av EN 12070. Även här ingår nu även mekaniska egenskaper för helsvetsgods.

Beslut: Vi röstar ja utan kommentarer på denna slutomröstning.

13. Medlemsfrågor

Claes-Ove informerade om att detta var hans sista möte. Han har medverkat i AGS 443 i 14 år. Vem som är hans efterträdare är inte klart ännu, men han återkommer. Ordföranden tackade Claes-Ove för hans insats för gruppen.

Någon slutanvändare vore bra att ha med, men att hitta någon lämplig ansågs som svårt.

Medlemslistan **bifogas**.

14. Övriga frågor

Inga.

15. Nästa sammanträde

Nästa ordinarie möte bestämdes till onsdagen **den 27 februari 2008** kl 10.00 hos Svetskommissionen.

Vid protokollet

Mathias Lundin